

N:o 15.

Af herr **S. Nordström** i Höglunda, *om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ordnande af hospitalsväsendet i riket.*

Lagstiftningen har under senare tider oafslåtligen varit rigtad på en förbättrad tillvaro utaf våra lidande medmenniskor uti såväl fysiskt som psykiskt afseende. Sålunda ha betydande summor blifvit nedlagda på våra sjukvårdsanstalter, för uppfostran och vård utaf våra döfstumma och blinda äfvensom för idioter. Men en väsentlig lucka förefinnes beträffande vården utaf dårar och sinnessjuka. Visserligen finnes inom landet ett antal anstalter för sinnessjukas vård, men dels äro dessa anstalter alldeles otillräckliga för att mottaga alla dem, hvilka äro i behof utaf dylik vård, och dels saknas sådana arbetsinrättningar, som lämpligen skulle kunna emottaga till vård och behandling sådana patienter, hvilkas sinnestillstånd icke tillstädjer att de få gå fria, men som genom en ändamålsenlig behandling och sysselsättning ofta skulle kunna förbättras eller till och med återställas till förståndets fulla bruk. Den som något känner till, för hvilken förfärande vanvård många utaf dessa olyckliga blifva utsatta såväl inom mindre bemedlade familjer, hvilka äro nog olyckliga att ega dylika medlemmar, som äfven inom mången fattigförsörjningsanstalt, kan icke annat än på det djupaste beklaga ett sådant sakernas tillstånd. Dessa arma varelser, som dock äro menniskor, blifva ofta behandlade sämre än djur, ovärdigt ett kristet samhälle. Smuts, köld, dålig och otillräcklig föda och kläder, osunda lokaler m. m. äro ingalunda ovanliga. Ofta saknar familjen eller fattigvårdssamhället nödiga medel till att bereda dessa olyckliga en mensklig tillvaro, men äfven bristande vilja är icke så sällsynt. Här är verkligen en sådan nöd å färde, att det är samhällets pligt att träda hjälpande emellan; men detta torde svårligen låta sig göra utan statens mellankomst.

Huru och till hvilken utsträckning detta skall ske, har ju varit föremål för åtskilliga funderingar, och mycket har både talats och skrivits derom. Man torde likväl derutinnan kunna erhålla god ledning utaf andra länders erfarenhet. Ut i mina yngre år var jag i tillfälle att i Skottland besöka en åkerbrukskoloni, som stod i samband med en arbetsinrättning jemte hospitalsvård för behandling utaf dylika patienter. Enligt de upplysningar, som der meddelades, var det förvånande, till hvilka resultat man der kommit äfven med patienter utaf mycket svår och våldsam sinnesförfattning. Jag tänker mig, att, om dylika anstalter kunde inrättas jemväl inom vårt land, derigenom ofantligt mycket skulle kunna uträttas. Men *huru* saken än skall ordnas, så är det alldeles tydligt, att någonting *måste* göras och att detta behöfver göras snart. Man är i förevarande fall icke till svars med dessa långsamma utredningar, som uttänjas i det oändliga. Man har på sista tiden icke hesiterat att pålägga nationen oerhörda bördor för andra statsändamål; men det är fara värdt, att dessa beslut så absorbera allas sinnen och till den grad lägga beslag på landets skatteförmåga, att andra lika berättigade kraf derigenom blifva lidande. Detta är likväl icke förenligt med nationens normala utveckling. Att det spörsmål, som jag här tillåtit mig framhålla, icke allenast är behjertansvärdt, utan rent af trängande, torde väl knappast kunna förnekas. Men för en enskild motionär, som dertill saknar nödigt material, låter det sig icke göra att framkomma med fullständiga och detaljerade förslag härutinnan.

Jag tillåter mig därför vördsamt hemställa,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla att om möjligt redan till nästa år framlägga förslag till ett sådant ordnande utaf hospitalsväsendet inom riket, att lämplig vård och behandling må kunna beredas *alla* dessa olyckliga, hvilka deraf äro uti behof, men som icke kunna på ett tillfredsställande eller menskligt sätt skötas uti hemmen eller uti de vanliga sjukvårds- eller försörjningsinrättningarna.

Stockholm den 20 januari 1902.

Sten Nordström.